



**KRAJOWE
BIURO WYBORCZE
DELEGATURA W OLSZTYNIE**

DOL.422.6.5.2024

**PROTOKÓŁ
z kontroli prawidłowości aktualizacji danych
w centralnym rejestrze wyborców (CRW)**

Jednostka kontrolowana:

Urząd Gminy w Świątkach, Świątki 87, 11-008 Świątki, pow. olsztyński.

Data przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniu 31 października 2024 r. w formie zdalnej.

Podstawa przeprowadzenia kontroli:

Art. 165 § 1 pkt 1 w zw. z § 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. *Kodeks wyborczy* (Dz. U. z 2023 r., poz. 2408 ze zm.), § 21 ust. 1-4 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 marca 2011 r. *w sprawie regulaminu Państwowej Komisji Wyborczej* (M. P. nr 26, poz. 286 ze zm.) oraz § 2 i § 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 lipca 2023 r. *w sprawie współpracy organów prowadzących sprawy ewidencji ludności i wojewodów z Krajowym Biurem Wyborczy* (Dz. U. Nr 2023 poz. 1476).

Osoba przeprowadzająca kontrolę:

Agnieszka Jeziorek – specjalista w Delegaturze Krajowego Biura Wyborczego w Olsztynie, działający na podstawie upoważnienia Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Olsztynie z 15 października 2024 r., znak: DOL.011.11.2024 oraz DOL.011.15.2023.MK.

Cel kontroli:

Sprawdzenie aktualizacji i udostępniania centralnego rejestru wyborców w świetle obowiązujących przepisów, tj.:

- ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - *Kodeks wyborczy* (Dz. U. z 2023 r., poz. 2408 ze zm.), zwanego w dalszej części protokołu „Kodeksem wyborczym”,
- rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 lipca 2023 r. *w sprawie wzoru wniosku o ujęcie w obwodzie głosowania, skreślenia wyborcy z Centralnego Rejestru Wyborców, zmianę miejsca głosowania oraz wzoru i sposobu ewidencjonowania zaświadczeń o prawie do głosowania* (Dz. U. z 2023 r., poz. 1495), zwanego w dalszej części protokołu rozporządzeniem.

Zakres kontroli:

1. Aktualizacja CRW w części A, tj. terminowość, prawidłowość oraz wskazanie właściwej podstawy prawnej wydawania decyzji o ujęciu lub odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania.
2. Aktualizacja CRW w części B, tj. terminowość, prawidłowość oraz wskazanie właściwej podstawy prawnej wydawania decyzji o ujęciu lub odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania.
3. Informacje o skreśleniu z CRW.
4. Reklamacje na nieprawidłowości w CRW.
5. Udostępnianie „informacji o danych”.
6. Aktualizacja centralnego rejestru wyborców.

Okres poddany kontroli:

Kontrolą objęto okres od 4 sierpnia 2023 r. do 6 września 2024 r.

Osoby odpowiedzialne/udzielające informacji:

Tematyką będącą przedmiotem kontroli zajmuje się: Pani Alicja Aponik – Zastępca Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego.

W przypadku nieobecności Pani Alicji Aponik zastępuje ją Pani Iwona Orzechowska – Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego.

Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych zawiadomiono podmiot kontrolowany o przedmiocie kontroli pismem znak: DOL.422.6.1.2024.AJ r. z dnia 15 października 2024 r.

Opis stanu faktycznego stwierdzonego w trakcie kontroli:

1. Część A centralnego rejestru wyborców.

Czynności kontrolne w tym obszarze obejmowały sprawdzenie:

- kompletności danych w rejestrze wynikających z art. 18a § 1 Kodeksu wyborczego,
- przeprowadzenia postępowań administracyjnych, potwierdzających fakt stałego zamieszkania, zgodnie z art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego,
- prawidłowości podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych,
- zachowania terminów wydawania decyzji.

Ustalenia

Przesłane przez kontrolowaną jednostkę spisy spraw z obszaru obejmującego kontrolę, tj. od 11 stycznia 2023 r. do 14 września 2023 r. oraz od 23 lutego 2024 r. do 28 maja 2024 r. obejmowały łącznie trzydzieści trzy (33) pozycje związane z prowadzeniem i obsługą centralnego rejestru wyborców w części A. W 2023 r. pięć (5) pozycji oraz w 2024 r. dwadzieścia osiem (28) pozycji.

Do analizy ww. obszaru wybrano:

- 1) z 2023 r. dwa postępowania administracyjne w sprawie wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w części A umieszczone w spisie spraw pod pozycją 2 i 5 (tj. USC.5010.1.2.2023, USC.5010.1.5.2023),
- 2) z 2024 r. cztery postępowania administracyjne w sprawie wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania w części A umieszczone w spisie spraw pod pozycją 3, 13, 18 i 25 (tj. USC.5010.1.3.2024, USC.5010.1.13.2024, USC.5010.1.18.2024, USC.5010.1.25.2024).

USC.5010.1.2.2023 – Na wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania brak daty wpływu wniosku do urzędu (wzór wniosku zgodny z rozporządzeniem).

Ponadto w przesłanej dokumentacji znajdują się kserokopie dokumentów potwierdzające zamieszkiwanie osoby pod wskazanym we wniosku adresem (kopia deklaracji o wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi..., kopia umowy najmu lokalu mieszkalnego, oraz notatka służbowa z dnia 14 września 2023 r. z zakończenia czynności weryfikujących potwierdzająca, że wnioskodawca zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku.

W aktach przesłanej sprawy znajduje się decyzja o ujęciu w stałym obwodzie głosowania nr USC.5010.1.2.2023 z dnia 14 września 2023 r. (decyzja wydana w terminie zgodnym z art. 20 Kodeksu wyborczego).

W decyzji powołano się na podstawę prawną – art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.

Decyzję wysłano listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w dniu 14 września 2023 r. i została odebrana w dniu 15 września 2023 r.

USC.5010.1.5.2023 – Na wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania brak daty wpływu wniosku do urzędu (wzór wniosku zgodny z rozporządzeniem).

Ponadto w przesłanej dokumentacji znajduje się notatka służbowa z dnia 14 września 2023 r. z zakończenia czynności weryfikujących potwierdzająca, że wnioskodawca zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku.

W aktach przesłanej sprawy znajduje się decyzja o ujęciu w stałym obwodzie głosowania nr USC.5010.1.5.2023 z dnia 14 września 2023 r. (decyzja wydana w terminie zgodnym z art. 20 Kodeksu wyborczego).

W decyzji powołano się na podstawę prawną – art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.

Decyzję wysłano listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w dniu 14 września 2023 r. i została odebrana w dniu 25 września 2023 r.

USC.5010.1.3.2024 – Na wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania brak daty wpływu wniosku do urzędu (wzór wniosku zgodny z rozporządzeniem).

Ponadto w przesłanej dokumentacji znajduje się notatka służbowa z dnia 26 lutego 2024 r. z zakończenia czynności weryfikujących potwierdzająca, że wnioskodawca zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku.

W aktach przesłanej sprawy znajduje się decyzja o ujęciu w stałym obwodzie głosowania nr USC.5010.1.3.2024 z dnia 26 lutego 2024 r. (decyzja wydana w terminie zgodnym z art. 20 Kodeksu wyborczego, jeśli wniosek wpłynął 23 lutego 2024 r.).

W decyzji powołano się na podstawę prawną – art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.

Decyzję wysłano listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w dniu 27 lutego 2024 r. i została odebrana w dniu 29 lutego 2024 r.

USC.5010.1.13.2024 – Na wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania widnieje data wpływu do urzędu – 25 marca 2024 r. (wzór wniosku zgodny z rozporządzeniem, przesłany elektronicznie [brak zweryfikowanego podpisu]).

Ponadto w przesłanej dokumentacji znajduje się kserokopia dokumentu potwierdzająca zamieszkiwanie osoby pod wskazanym we wniosku adresem (kopia potwierdzenia opłat za gospodarowanie odpadami) oraz notatka służbowa z dnia 25 marca 2024 r. z zakończenia czynności weryfikujących potwierdzająca, że wnioskodawca zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku.

W aktach przesłanej sprawy znajduje się decyzja o ujęciu w stałym obwodzie głosowania nr USC.5010.1.13.2024 z dnia 25 marca 2024 r. (decyzja wydana w terminie zgodnym z art. 20 Kodeksu wyborczego).

W decyzji powołano się na podstawę prawną – art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.

Decyzję wysłano drogą elektroniczną (brak potwierdzenia doręczenia decyzji wnioskodawcy).

USC.5010.1.18.2024 – Na wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania brak daty wpływu wniosku do urzędu (wzór wniosku zgodny z rozporządzeniem).

Ponadto w przesłanej dokumentacji znajduje się notatka służbowa z dnia 2 kwietnia 2024 r. z zakończenia czynności weryfikujących potwierdzająca, że wnioskodawca zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku.

W aktach przesłanej sprawy znajduje się decyzja o ujęciu w stałym obwodzie głosowania nr USC.5010.1.18.2024 z dnia 3 kwietnia 2024 r. (decyzja wydana w terminie zgodnym z art. 20 Kodeksu wyborczego).

W decyzji powołano się na podstawę prawną – art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.

Decyzję wysłano listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w dniu 4 kwietnia 2024 r. i została odebrana w dniu 5 kwietnia 2024 r.

USC.5010.1.25.2024 – Na wniosku o ujęcie w stałym obwodzie głosowania brak daty wpływu wniosku do urzędu (wzór wniosku zgodny z rozporządzeniem).

Ponadto w przesłanej dokumentacji znajduje się notatka służbowa z dnia 22 maja 2024 r. z zakończenia czynności weryfikujących potwierdzająca, że wnioskodawca zamieszkuje pod adresem wskazanym we wniosku.

W aktach przesłanej sprawy znajduje się decyzja o ujęciu w stałym obwodzie głosowania nr USC.5010.1.25.2024 z dnia 22 maja 2024 r. (decyzja wydana w terminie zgodnym z art. 20 Kodeksu wyborczego, jeśli wniosek wpłynął 21 maja 2024 r.).

W decyzji powołano się na podstawę prawną – art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego.

Decyzję wysłano listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru w dniu 23 maja 2024 r. i została odebrana w dniu 24 maja 2024 r.

W okresie objętym kontrolą nie wydano decyzji odmownych.

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- Dane zawarte w rejestrze, wynikające z art. 18a § 1 Kodeksu wyborczego, są kompletne;
- w aktach analizowanych spraw brak daty wpływu wniosku do urzędu (potwierdzenie jest w sprawie USC.5010.1.13.2024);
- w aktach analizowanych spraw znajduje się dokumentacja oraz notatki o zakończeniu weryfikacji czy osoba wskazana we wniosku zamieszkuje pod wskazanym tam adresem (art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego);
- decyzje zostały wydane w terminie określonym w art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego;

- w decyzjach zastosowano właściwą podstawę prawną art. 19 § 3 i art. 20 § 1 Kodeksu wyborczego;
- w aktach analizowanej sprawy USC.5010.1.2.2023, USC.5010.1.5.2023, USC.5010.1.3.2024 dotyczącej decyzji o ujęciu w stałym obwodzie głosowania występuje pouczenie strony, że jeżeli wyborca dokona zameldowania na pobyt stały pod innym adresem będzie z urzędu ujmowany w stałym obwodzie głosowania właściwym dla nowego miejsca zamieszkania na pobyt stały;
- w pozostałych sprawach USC.5010.1.13.2024, USC.5010.1.18.2024, USC.5010.1.25.2024 dotyczących decyzji o ujęciu w stałym obwodzie głosowania występuje uzasadnienie o przeprowadzonym postępowaniu sprawdzającym (art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego);
- w aktach analizowanych spraw znajduje się dokumentacja (ZPO), że decyzja została skutecznie dostarczona do wnioskodawcy (brak potwierdzenia w sprawie USC.5010.1.13.2024).

2. Część B rejestru wyborców.

Czynności kontrolne w tym obszarze obejmowały sprawdzenie:

- *kompletności danych w rejestrze wynikających z art. 18a § 3 Kodeksu wyborczego,*
- *przeprowadzenia postępowań administracyjnych, potwierdzających fakt stałego zamieszkania, zgodnie z art. 20 § 2 Kodeksu wyborczego,*
- *prawidłowości podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych,*
- *zachowania terminów wydawania decyzji.*

Ustalenia

Przesłane przez kontrolowaną jednostkę spisy spraw z obszaru obejmującego kontrolę, nie obejmowały pozycji związanych z aktualizacją i obsługą rejestru wyborców w części B.

W okresie objętym kontrolą nie wydano decyzji odmownych.

3. Informacje o skreśleniu z rejestru wyborców.

Czynności kontrolne w tym obszarze obejmowały sprawdzenie:

- *przeprowadzenia postępowań, zgodnie z art. 21 § 1 Kodeksu wyborczego,*

Ustalenia

Zgodnie z art. 21 Kodeksu wyborczego: informacje o *pozbawieniu prawa wybierania* z powodów wskazanych w art. 10 § 2 wprowadza się do Centralnego Rejestru Wyborców na podstawie przekazywanych gminom zawiadomień sądu albo Trybunału Stanu.

Wprowadzenia informacji, o której mowa w § 1, dokonuje wójt właściwy ze względu na siedzibę sądu wydającego orzeczenie skutkujące pozbawieniem prawa wybierania albo burmistrz dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy w odniesieniu do orzeczenia Trybunału Stanu.

Wprowadzenia informacji do Centralnego Rejestru Wyborców o wygaśnięciu przyczyny pozbawienia prawa wybierania dokonuje wójt właściwy ze względu na siedzibę sądu przekazującego tę informację albo burmistrz dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy w odniesieniu do orzeczenia Trybunału Stanu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw (Dz. U. z 2023 r. poz. 2462 ze zm.).

Gmina Świątki znajduje się we właściwości Sądu Okręgowego w Olsztynie i Sądu Rejonowego w Olsztynie. W związku z powyższym skreśleń w związku z art. 21 Kodeksu wyborczego dokonuje miasto Olsztyn.

4. Reklamacje na nieprawidłowości w CRW.

Czynności kontrolne w tym obszarze obejmowały sprawdzenie:

- *prawidłowości podstawy prawnej wydawanych decyzji administracyjnych w związku z art. 22 § 3 Kodeksu wyborczego,*
- *zachowania terminów wydawania decyzji,*
- *doręczenie decyzji wnoszącemu reklamacje.*

Ustalenia

W okresie objętym kontrolą nie wydano decyzji w związku ze skreśleniem z CRW.

5. Aktualizacja CRW.

Zgodnie z art. 18c Kodeksu wyborczego tj. usuwanie danych z części A Centralnego Rejestru Wyborców:

Dane, o których mowa w art. 18a § 1, usuwa się niezwłocznie w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) utraty obywatelstwa polskiego.

Usunięcie danych w przypadkach, o których mowa wyżej, następuje na podstawie przekazanej przez rejestr PESEL informacji o zarejestrowaniu zdarzenia zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

W przypadku zmiany danych, o których mowa w art. 18a § 1 pkt 1-5, w rejestrze PESEL następuje ich automatyczna aktualizacja w Centralnym Rejestrze Wyborców.

Zgodnie z art. 18d. Kodeksu wyborczego tj. usuwanie danych z części B Centralnego Rejestru Wyborców:

Dane, o których mowa w art. 18a § 3, usuwa się niezwłocznie w przypadku:

- 1) śmierci;
- 2) utraty obywatelstwa państwa członkowskiego Unii Europejskiej innego niż Rzeczpospolita Polska lub obywatelstwa Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej;
- 3) złożenia wniosku o skreślenie z Centralnego Rejestru Wyborców.

Usunięcie danych w przypadkach, o których mowa w § 1 pkt 1 lub 2, następuje na podstawie przekazanej przez rejestr PESEL informacji o zarejestrowaniu zdarzenia zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności.

W przypadku zmiany danych, o których mowa w art. 18a § 3 pkt 1-6, w rejestrze PESEL następuje ich automatyczna aktualizacja w Centralnym Rejestrze Wyborców.

6. Udostępnianie „informacji o danych”.

W okresie objętym kontrolą nie było postępowania w sprawie udostępniania informacji zwanej „informacją o danych” (art. 36 Kodeksu wyborczego).

7. Dodatkowe uwagi i wyjaśnienia w toku kontroli.

W toku kontroli nie wniesiono dodatkowych uwag oraz nie złożono wyjaśnień.

8. Upoważnienia do podpisywania decyzji.

W kontrolowanych sprawach jedna decyzja: USC.5010.1.13.2024 została podpisana przez Wójta Gminy a pozostałe z up. Wójta przez Sekretarza Gminy (upoważnienie z dnia 2 lutego 2015 r., znak: Sr.0052.4.2025).

Zalecenia pokontrolne:

W toku kontroli **stwierdzono, że:**

- 1) na wnioskach o ujęciu w stałym obwodzie głosowania należy wpisywać datę wpływu wniosku do Urzędu,
- 2) wnioski o ujęciu w stałym obwodzie głosowania, które wpłynęły drogą elektroniczną powinny posiadać zweryfikowany podpis wnioskodawcy,
- 3) decyzje o ujęciu w stałym obwodzie głosowania lub odmowie ujęcia w stałym obwodzie głosowania wydane czy to w formie papierowej czy w formie elektronicznej należy niezwłocznie doręczyć wnioskodawcy, zgodnie ze stanowiskiem Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 18 września 2017 r. znak: ZPOW-421-3/17.

Niniejszy protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z czego jeden z przeznaczeniem dla jednostki kontrolowanej.

Na ustalenia niniejszej kontroli przysługuje kontrolowanemu złożenie uwag w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu.

Jednocześnie organ zobowiązany jest w terminie 21 dni od dnia otrzymania protokołu na realizację zaleceń pokontrolnych oraz poinformowanie jednostki kontrolującej o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Protokół podpisali:

ze strony jednostki kontrolowanej:

WOJCI

mgr Sławomir Kowalczyk

.....
kierownik jednostki kontrolowanej

ZASTĘPCA KIEROWNIKA
URZĘDU STANU CYWILNEGO

Alicja Aponik

.....
osoba prowadząca rejestr wyborców

ze strony Delegatury
Krajowego Biura Wyborczego w Olsztynie:

DYREKTOR DELEGATURY
Krajowego Biura Wyborczego
w Olsztynie

Piotr Sarnacki

.....
Piotr Sarnacki
Dyrektor Delegatury
Krajowego Biura Wyborczego w Olsztynie

Jeziorek Agnieszka

.....
Agnieszka Jeziorek - kontrolujący

Data sporządzenia protokołu: Olsztyn, 31 października 2024 r.